

A. Skrivelse fra Capitainlieutenant Hammer af 21de Januar 1865.

Det Project til en Havn ved Strandby i Forbindelse med en Jernbane, som De Herr Capitain! har behaget at foreslægge mig, har ganske affect fra den Interesse, jeg nærer for Bestyrelsen i Almindelighed, i høi Grad tiltalt mig. Det vil under de nuværende Forhold være en Livsopgave for vort Land at skabe en Havn paa Bestyrelsen og saaledes aabne en directe og bedre Forbindelse med England, uafhængig af de sydligere Jernbaner og Forbindelsesveie, der nu alle ere i fremmed Bol.

De beder mig om en Udtalelse navnlig angaaende Forholdene ved Indseilingen. Jeg skal i den Anledning meddele, hvad en mangeaartig Erfaring har lært mig:

Nheden ved Strandby er stor, dyb og sikker for Stibe af alle Størrelser, ligesom Farvandet Norden om Fjæ og Sønden om Skallingen ud til Grunden „Bjællen“, som danner det indre Farvands Afgrændsning mod aaben Sø, er et dybt, reent, og i alle de Aar, jeg har kjendt det, saagodisom aldeles uforandret Løb. Grundene, som danne Grændsen imellem dette Farvand og det aabne Hav, nemlig „Bjællen“ og „Smørsand“, ere derimod jevnlig nogen Forandring underkastede, hvorved det dybeste Indløb over Barren drages noget mod Syd og derpaa atter gaaer tilbage mod Nord. Med Hensyn til Dybden over Barren ka skal det fremhæves, at denne aldrig i min Tid har været under 8 Fod paa laveste Ebbe med Østenvind, og jeg har heller aldrig af de paa Fjæ hjemmehørende med Forholdene vel kjendte gamle Sømand hørt, at Nogen nogenstunde i tidligere Tid har kjendt nogen mindre Dybde paa Barren end de melbte 8 Fod, men vel i Regelen en større. Det hænder sig, og har i min Tid hændt sig, at Farvandet i længere Tid holder en større Dybde, og dersom man vilde vælge sin Veie noget østligere langs med Land, kan der selv i dette Dieblit erholdes en Dybde paa laveste Ebbetid af 9 Fod. Forskjellen mellem daglig Ebbe og Flod er her 5 Fod, og man vil saaledes over Barren ind til Graadby have en Dybde med daglig

Høivande af 13 til 15 Fod. Farvandet er saaledes tilgængelig for indtil 11 à 12 Fods dybgaende Stibe.

Jeg kjender ikke, paa hele den Deel af Bestyrelsen, der nu hører med til Danmark, nogen for et saadant Anlæg mere egnet Plads end netop Strandby. Der kunde være Tale om Ribe, men der er for det første en Fod mindre paa Barren ned til Knudby, og for det andet er selve Ribe Na flak, og, hvad der er det værste, udenfor tilluftet af meget udstrakte Sandflak, der vilde male til, ligesaa hurtig som man kunde gennemstikke dem. Der er ogsaa Tale om et Project ved Ringkjøbing. Det skal villig indrømmes, at det er muligt der at indbige betydelige Strækninger Land, men om det nogenstunde vil lykkes at skabe et dybt Indløb ved at gennemstjære Holmslands Klitter, anseer jeg for i høieste Grad tvivlsomt. Der lader sig ingen kunstige Midler stille op imod Besterhavet, Sandflugten og Løbesandet, hvor disse virke i Forening. I saa Tilfælde havde man vist for længe siden forbyttet Indløbet gennem Agger Canal og sørget for ved kunstige Midler at gjøre dette vigtige Farvand constant, men jeg anseer dette for praktisk udsørligt ligesaa vel som at skabe et Havneindløb i Sandklitterne ved Ringkjøbing. Naar slikt skal skee med Held, maa det være Naturen selv, som udsører Arbeidet. Det er ogsaa Tilfældet overalt paa Bestyrelsen. Det er Ebben og Fløden, som gjør Arbeidet. Det er de uimaadelige Vandmasser, der daglig gaae ud og ind af Løbene, som holde disse aabne. Derfor er ogsaa Dybden i Farvandene størst hvor Forskjellen mellem Ebbe og Flod er størst, nemlig Syd paa ved Elbens Munding. Virkningen taber sig mod Nord og bliver høist ubetydelig ved Ringkjøbing og Agger. Ved Fjæ har man endnu 5 Fod Forskel mellem Høi- og Lavvande, og man har heri en Garanti for, at Indløbet til Graadby over Barren steds, selv under de ugunstigste Forhold, ikke alene vil holdes aabent, men aldrig komme